

Міністерства соціальної політики України від 11 квітня 2017 № 602. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0570-17> (дата звернення: 02.10.2019).

4. Про затвердження переліку технічних та інших засобів реабілітації, їх класифікаційних шифрів та відповідних їм захворювань за Міжнародною статистичною класифікацією захворювань та споріднених проблем охорони здоров'я: Наказ Міністерства соціальної політики України та Міністерства охорони здоров'я України від 30 вересня 2014 № 708/685 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1291-14> (дата звернення: 03.10.2019).

5. Тулай О. Державні фінанси і сталий людський розвиток: концептуальні домінанти та діалектична єдність : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 416 с.

6. Тулай О. І. Теоретико-методологічне обґрунтування соціальних видатків бюджету як імперативу сталого людського розвитку. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2015. Вип. 2. С. 58–72.

Максимець Орися Олегівна
Секретар Берестечківської міської ради

ЗМІЦНЕННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УМОВАХ ПРОВЕДЕННЯ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

В умовах економічних перетворень значна роль відводиться місцевим бюджетам. Місцеві бюджети як елемент економічної перебудови є основою реалізації бюджетної політики країни. Для того, щоб громада була здатною забезпечити виконання своїх завдань, вона повинна володіти відповідним обсягом фінансових ресурсів, які необхідні для покриття власних витрат. Використання принципу фінансової самостійності є ключовим при формуванні бюджетів органів місцевого самоврядування.

Місцеві бюджети мають значний вплив на соціально-економічний розвиток регіонів, життєвий рівень населення та розмір надання суспільних послуг. За допомогою місцевих бюджетів відбувається реалізація державних і регіональних програм, формується та розвивається інфраструктура регіону. Відповідно до ст.9 кодексу України дохідну частину місцевих бюджетів, складають податкові та неподаткові надходження, доходи від операцій з капіталом, офіційні трансферти [1].

Аналізуючи механізм формування місцевих бюджетів, можна дійти висновку щодо значної питомої ваги місцевих бюджетів у зведеному бюджеті України. Роль місцевих бюджетів визначається величиною ВВП, що перерозподіляється через них. Частка місцевих бюджетів у перерозподілі ВВП, а також у зведеному бюджеті разом з економічним та соціальним має велике значення [5]. При цьому варто сказати про проведення відповідних змін у податковій системі стосовно формування місцевих бюджетів. З введенням в дію Податкового кодексу України, який значною мірою змінив перелік та порядок адміністрування місцевих податків та зборів, нині їх залишилось лише 4 замість 14. Так, відповідно до ст.10 Податкового кодексу України, до місцевих податків та зборів належать: податок на майно; єдиний податок; збір за місяць для паркування транспортних засобів; туристичний збір [4].

З метою проведення дослідження особливостей функціонування місцевих бюджетів доцільно визначити основні чинники, які мають відповідний вплив на формування, розвиток та функціонування місцевих бюджетів в умовах економічних перетворень. Одним із шляхів реформування місцевих бюджетів є вдосконалення бюджетного законодавства до проведення територіальної та адміністративної реформ [5].

Сьогодні найбільш ефективним та дієвим способом забезпечення фінансової автономії та стійкості місцевих органів влади є бюджетна децентралізація. Проведення бюджетної децентралізації в Україні через збільшення фінансової бази та повноважень органів місцевого самоврядування відбувається вже тривалий період. Бюджетна децентралізація створила

сприятливі умови для підвищення фінансової незалежності органів місцевого самоврядування. Окрім посилення фінансової автономії, процеси реформування значною мірою вплинули й на зростання платоспроможності бюджетів місцевого самоврядування. Процес бюджетної децентралізації є проривом у місцевому самоврядуванні. Однак, як свідчить практика, все ж існує низка перешкод, які стоять на шляху її повноцінної реалізації.

Головною ознакою фінансової незалежності є володіння і самостійне розпорядження фінансовими ресурсами, обсяг яких відповідає функціям і завданням місцевих органів влади. З огляду на практику застосування міжбюджетних трансфертів вони є головним засобом фінансового забезпечення потреб більшості територіальних спільнот. Тому актуальною є необхідність зменшення обсягів трансфертів і збільшення обсягів власних доходів місцевого самоврядування місцевих бюджетів, зменшення залежності від фінансової допомоги, досягнення збалансованості бюджетів, підвищення ефективності управління місцевими фінансами.

Одним із напрямів підвищення фінансової незалежності органів місцевого самоврядування в умовах проведення бюджетної децентралізації є розробка політики регіонального розвитку, яка б сприяла підвищенню інвестиційної привабливості регіонів, активізації їх економічного потенціалу, підвищення рівня соціально-економічного розвитку, а також удосконалення чинного законодавства щодо забезпечення формування ОТГ. Необхідною умовою ефективного функціонування органів місцевого самоврядування є децентралізація влади, яка дає змогу приймати раціональні бюджетні рішення щодо формування і використання коштів місцевих бюджетів. Саме від цих рішень залежить рівень надання соціальних послуг населенню.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI (зі змінами та доповненнями). Верховна Рада України.
[URL:http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/ed20120605.](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/ed20120605)

2. Далєвська Т. Бюджетна децентралізація: передумови та напрями реалізації. Світ фінансів. 2016. Вип. 1. С. 149–159.

3. Державний бюджет 2018 року та децентралізація: експертний аналіз. Київ, 2018. URL: <http://decentralization.gov.ua/news/7960>.

4. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI (зі змінами та доповненнями). Верховна Рада України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page58>.

5. Про схвалення Концепції реформування місцевих бюджетів: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 травня 2007 р. № 308-р (зі змінами та доповненнями). Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/308-2007-p>.

6. Тулай О. Державні фінанси і сталий людський розвиток: концептуальні домінанти та діалектична єдність : моногр. / Оксана Тулай. – Тернопіль : ТНЕУ, 2016. – 416 с.

7. Тулай О. І. Ефективність державної бюджетної політики у контексті пріоритетів сталого людського розвитку. Економічний нобелівський вісник. 2014. № 1 (7). С. 448–455.

8. Тулай О. І., Ямелинець А. І. Податок на доходи фізичних осіб: роль та значення в умовах бюджетної децентралізації. Бізнес Інформ. 2019. № 1. С. 343-348.

9. Kozarezenko, L., Petrushenko, Y., & Tulai, O. (2018). Innovation in Public Finance Management of Sustainable Human Development. Marketing and Management of Innovations, 4, 191-202.